Копилова Л. А.,
Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна,
аспірант кафедри журналістики

Kopylova Larysa,
National V. N. Karazin University
of Kharkiv
PhD student of Journalism

УДК 007:304:070

Тематичні напрями публікацій про освоєння Марса в сучасному медіапросторі

Thematic content of publications on Mars exploration in contemporary media space

РЕФЕРАТ. У статті виокремлено основні тематичні напрями текстів друкованих ЗМІ, присвячених космічній галузі, зокрема дослідженню Марса. Також порівнюються функції присвячених планеті матеріалів у науковому та паранауковому дискурсах. Унаслідок такого аналізу визначається набір інструментів для підтримки в читацької аудиторії інтересу до нис залежно від тематичного напряму. У дослідженні використовуються як емпірична база публікації в друкованих засобах масової інформації України, а також матеріали сайту NASA як офіційного джерела інформації. Вивчення тематичних напрямів та функцій друкованих матеріалів, присвячених космічній галузі на прикладі марсознавства, має теоретико-практичне значення для популяризації космічної галузі як науковцями, так і журналістами-практиками.

Ключові слова: тематичний напрям, функції, друковані ЗМІ, космічна галузь, науковий дискурс, паранауковий дискурс.

ABSTRACT. The article reveals the main thematic areas in the printed materials dedicated to space industry, in particular exploration of Mars. Also the features of texts, devoted to the planet Mars, in both scientific and parascientific discourses are correlated. In particular, it analyses the choice of tools to support the interest of the readership, depending on thematic areas. The empirical base of materials in the print mass media of Ukraine, and also the texts of NASA website as an official source of information are studied in the research. The study of thematic areas and functions of print materials dedicated to the space industry, for example the study of Mars, has theoretical and practical significance for promotion of the space industry – by both academics and practitioners journalists.

Keywords: thematic area, functions, print media, space industry, scientific discourse, parascientific discourse.

Вступ. Сьогодні людство стоїть на шляху технічного прогресу, що не лише поліпшує умови життя, а й дає можливість пізнати та освоїти досі не вивчені наукою терени поза планетою Земля. Одним із найактульніших питань під час висвітлення космічної тематики друкованими ЗМІ є планований політ на Марс. Червона планета привертає увагу умовною досяжністю та неоднозначністю, а матеріали друкованих видань посилюють цей інтерес. Прагнення підкорити далекі простори викликє не лише бурхливе зацікавлення й наукове захоплення, але й паранаукові версії та гіпотези.

Марс – одна з найбільш досліджених планет Сонячної системи, наукові програми, що включають використання автоматичних станцій збору інформації з планети, дають змогу вченим якнайкраще підготуватися до польоту людини на Червону планету, а також підтвердити гіпотези та теорії стосовно походження Сонячної системи, небесної механіки тощо. Однак для звичайного читача одним із основоположних джерел інформації про космічні досягнення будуть журналістські матеріали, зокрема друковані. Тому саме рецепція освоєння Марсу у ЗМІ формує суспільну думку щодо цього. Після вдалого польоту людини на Місяць (космічного тіла Сонячної системи) Марс (як планета Сонячної системи, що знаходиться в поясі життя) став наступним об'єктом для активних досліджень. ЗМІ у своїх матеріалах подають інформацію різних тематичних напрямів, унаслідок чого реалізується низка функцій, що, своєю чергою, дає аудиторії комплексне уявлення про всі основні проблеми та перспективи космічної галузі на прикладі марсознавства.

Тож дослідження журналістських друкованих матеріалів, присвячених Марсу як головному об'єкту підкорення у XXI ст., є винятково актуальними та своєчасними, адже саме ЗМІ впливають на читацьку аудиторію та

© Копилова Л. А., 2015

популяризують космічну галузь. Водночас визначення тематичних напрямів та функцій друкованих журналістських повідомлень у ЗМІ на прикладі марсознавства як складової частини космічної галузі формує модель подання для аудиторії інформації щодо явищ і об'єктів, що не є частиною її емпіричного досвіду. Ці повідомлення задіюють власну уяву реципієнта.

Досліджень друкованих журналістських матеріалів, присвячених марсознавству, на теренах України досі немає, тож у роботі доцільно використовувати лише праці з журналістикознавства та соціальних комунікацій, зокрема роботи В. Ф. Іванова [1; 2], Є. П. Прохорова [3], В. В. Різуна [4], зокрема науковців, чиї розвідки присвячені галузевій тематиці у ЗМІ (Л. В. Сизова [5]).

Мета статті полягає у вивченні функціонально-тематичних різновидів матеріалів сучасних друкованих ЗМІ України, присвячених космічній галузі, зокрема марсознавству. Метою зумовлені такі завдання: виокремити основні тематичні напрями текстів, що стосуються космічної галузі, зокрема дослідження Марса; виявити особливості парадигми цих напрямів у «космічній» журналістиці на прикладі матеріалів про планету Марс; співставити цілі та тематичні напрями, визначити особливості їх корелювання.

Для аналізу висвітлення у ЗМІ космічної галузі на прикладі марсознавства варто звернути увагу на наукову розвідку Л. В. Сизової [5], присвячену тематичним напрямам журналістських матеріалів щодо екології. Авторка виокремлює шість напрямів, утім специфіка висвітлення марсознавства з погляду наукового та паранаукового дискурсів значно відрізнятиметься від висвітлення екологічної сфери, яка не передбачає паранауковості. Спираючись на зазначену класифікацію [5, с. 35–36], варто виявити та сформулювати тематичні різновиди журналістських публікацій, що стосуються марсознавства як частини космічної науки.

Методи дослідження. У дослідженні під час виокремлення компонентів та ознак досліджуваних явищ з метою їх усебічного вивчення, використано метод аналізу. Метод класифікації дав змогу здійснити групування виявлених тематичних напрямів у друкованих ЗМІ.

Результати й обговорення. ЗМІ відіграють роль інформатора в комунікаційній моделі «дослідження – реципієнт»: саме потрактування дослідження Всесвіту засобами масової інформації впливає на формування суспільної думки щодо розвитку космічної галузі. Журналістські матеріали, що містять рецепцію наукових розробок і соціальний аналіз виявленого явища, можна виокремити в соціальний напрям. Метою таких матеріалів є формування єдиної думки щодо винаходів, відкриттів та наукових пошуків, що мають значення для населення всієї планети. Тобто матеріали, опубліковані як в українських ЗМІ, так і в медіаі інших держав, мають однакову мету, але різну форму. Приміром, у матеріалі на сайті NASA під назвою «Pop Culture Mars» («Поп-культура Марсу»), обсяг якого становить десять речень, розповідається про те, сприйняття людством планети та подано сучасну рецепцію Марсу як придатного для заселення людством космічного об'єкта. «В часи, коли тільки місяць і зорі освічували нічне небо, страх та передчуття біди з'являлись кожний раз, коли криваво-червона цятка освітлювала свій шлях через усе небо» [6], – така характеристика планети цілком достовірно відтворює відчуття людей щодо неї протягом тисячоліть. Сучасні ж дослідники, що вивчають Марс, переконують людство, що ця планета не є ворожою, а радше навпаки. Підтвердження цієї думки знаходимо в матеріалі: «Марс – єдина планета, на якій людство могло б в один чудовий день осісти, що робить її місцем надії, а також хвилювання») [6]. Подібні матеріали форують суспільну думку завдяки доступності викладу, водночас розвіюючи не лише створені уявою людства острахи, але й сучасні побоювання, зокрема щодо існування на Червоній планеті ворожих позаземних форм життя: «Сьогодні ми знаємо, що немає розумної цивілізації на Марсі, і наша уява продумує наші можливості на планеті» [6].

Статті пізнавального напряму розкривають читачеві наукові закони, відкриття та дослідження в космічній галузі, зокрема марсознавстві, обґрунтовують вірогідність, доцільність та можливості їх практичного використання. Мета цих матеріалів – постійне оновлення знань читацької аудиторії, надання інформації про динаміку досліджень та відкриттів, а також про можливості кожного читача в сприянні подальшому розвитку марсознавства як частини космічної галузі. Прикладом може слугувати публікація в журналі «Вселенная. Пространство. Время» («ВПВ») (№ 8 (98) за 2012 р.) під назвою «На Марс прибыла новая мобильная лаборатория» [7, с. 12], – її головною метою є проінформувати українську спільноту про подію планетарного масштабу, а саме про вдале приземлення ровера Curiosity. У матеріалі розповідається про передумови конструювання марсохода, історію його створення, мету запуску, обладнання та технічні характеристики, порівняння з іншими марсоходами, що вже працюють на поверхні Марсу, вартість проекту: «...Curiosity: должен вести поиск следов жизни, собирать сведения, необходимые для подготовки к высадке человека на Марс, а также исследовать марсианский климат и геологию. Основная цель проекта сформулирована так: исследование и описание конкретного

Scientific notes Institute of journalism. Issue 61. 2016. November–December.

района Марса и проверка наличия там в прошлом или настоящем природных условий, благоприятных для существования жизни (вода, энергия, химические ингредиенты)» [7, с. 12]. Такий матеріал цілковито вдовольняє інтерес реципієнта вичерпною відповіддю на головні питання та спонукає читача до подальшого пошуку інформації. Текст також містить фрагмент, де розповідається про залучення вже зацікавлених темою людей: «Его название было выбрано в мае 2009 г. по результатам всеамериканского конкурса, который выиграла 12-летняя Клара Ма (Clara Ma) из городка Линекса в штате Канзас» [7, с. 12].

Морально-естетичний напрям включає матеріали ЗМІ, що містять інформацію, подану з погляду науково-практичного використання знань у галузі марсознавства та апелювання до моральних норм у ставленні людства до космічного простору, вироблених протягом історії на базі загальнолюдських цінностей у межах таких наук, як екологія, біологія, філософія та ін. Мета цих текстів – сформувати в читача ставлення до об'єкта та виховати почуття відповідальності, зокрема в молоді, яка в майбутньому займатиметься питаннями вивчення недосліджених космічних об'єктів, оскільки саме космічна галузь із кожним днем набирає обертів та відкриває нові горизонти.

Матеріали економічного напряму містять фінансову інформацію щодо витрат на вивчення та освоєння Марсу, необхідних для підкорення вченими нових космічних територій та в перспективі збільшення вже майже вичерпаних природних ресурсів на Землі завдяки видобуванню їх на інших космічних тілах, зокрема Червоній планеті. Мета публікацій економічного напряму – сформувати в реципієнтів уявлення про науково-технічний прогрес, переконати суспільство у виправданості й доцільності нинішніх витрат на космічну галузь як довгострокової інвестиції. Стаття в № 2–3 за 2013 р. журналу «ВПВ» «"Роскосмос" объявил тендер на марсианскую ракету» [8, с. 30–31] інформує про правила проведення тендера із зазначенням дат: «Заявки на конкурс принимаются до 12 марта, его итоги будут подведены 21 марта» [8, с. 30]. Також тут вказуються особливості проведення конкурсу: «Тендер в данном случае является формальностью, поскольку ракеты-носители «Протон-М» изготавливает только Центр им. Хруничева» [8, с. 30]. Читачів ознайомлюють із вартістю проекту, що дає їм змогу оцінити його масштабність: «Начальная (максимальная) сумма контракта составляет чуть меньше 1,4 млрд. рублей» [8, с. 30]. Завданням журналістських матеріалів економічного напряму, присвячених темі космосу, зокрема марсознавству, є оприлюднення витрат. Завдяки цьому реципієнт може аналізувати загальне становище держави на міжнародній арені та оцінювати іміджеві стратегії країни.

Напрям безпеки охоплює матеріали про безпеку/небезпеку для мешканців Землі наукових і науково-технічних розробок у марсознавстві. Ці тексти містять інформацію про сучасні заходи запобігання катастрофі планетарного масштабу (як щодо Землі, так і щодо досліджуваних космічних тіл). Мета таких матеріалів – запропонувати читачеві наукові і практичні методи захисту космічних об'єктів, розвіяти сумніви щодо можливих небезпек під час вивчення космічних тіл – як у Сонячній системі (зокрема Червоної планети), так і поза її межами. У публікації «Жизнь на Марс уже занесена» у журналі «ВПВ» (№ 2 за 2005 р.) [9, с. 23–24] постає питання про рівень очищення від земних бактерій автоматичних станцій, що працюють на планеті Марс. Спочатку в матеріалі дається пояснення, яким чином на досліджувану планету можуть потрапити мікроби: «…есть достаточно высокая вероятность того, что микробы могли долететь до Марса в капельках воды, сконденсировавшихся на поверхностях или внутри космических аппаратов» [9, с. 23], – а далі розповідається про заходи безпеки: «Из всех посланных на Марс аппаратов должным образом стерилизованы были только два Viking. …на всех остальных аппаратах могли остаться микробы» [9, с. 23]. У матеріалі чітко прописується, на яких автоматичних станціях та марсоходах знаходяться небезпеки, що могли зашкодити Червоній планеті: «В том числе на близнецах-марсоходах Spirit и Opportunity, а также на европейской станции Beagle-2, которая погибла при посадке на Красную планету, но заразить ее земной жизнью могла» [9, с. 23]. Однак увага акцентується на тому, що проблема безпеки планети поступово вирішується: покращуються технології очищення приладів космічного призначення земних бактерій: «…сейчас он [эксперт Шергер] по поручению NASA занимается разработкой новой технологии стерилизации космических кораблей от микроорганизмов» [9, с. 24]. Також слід зазначити, що ЗМІ «вибухнули» матеріалами, що належать до напряму безпеки, після вдалої посадки марсохода Curiosity, оскільки один з його бурів останньої миті був замінений на Землі і не пройшов усі ступені очищення від земних мікроорганізмів.

Іще два напрями, які варто виокремити під час аналізу матеріалів космічної тематики й які будуть найбільш масштабними, — це науково-технічний та паранауковий.

До науково-технічного напряму належать друковані матеріали, які містять насамперед дані про космічний об'єкт, зокрема Марс, про технічні розробки, що уможливлюють та покращують його

дослідження. Мета таких текстів – забезпечити обізнаність читацької аудиторії та максимально популяризувати космічну галузь за допомогою текстів із доступним рівнем викладу складної науково-технічної інформації. Наприклад, видання «Открытия и Гипотезы» (№4 за 2013 р.) у публікації під назвою «На Марсе была вода» інформує читача про підтвердження завдяки роботі марсохода Curiosity гіпотези стосовно наявності в минулому води на планеті Марс: «Химические лаборатории SAM и CheMin на борту марсохода изучали образцы, добытые ровером с помощью бурового устройства из каменных отложений кратера Гейла. Анализ данных, собранных марсоходом, показал, что ровер находится в устье древней речной системы или в районе древнего пересыхающего озера» [10, с. 29]. У цій публікації гіпотеза підтверджується на основі інформації, зібраної завдяки технічним можливостям людства (марсохід та його лабораторії). Матеріал також містить коментарі повідних науковців, які працюють у галузі марсознавства: «Главный вопрос этой миссии: могла ли окружающая среда на Марсе быть пригодной для жизни. Теперь мы узнали, что ответ "да"», – сказал Майкл Мейер, научный руководитель марсианской программы НАСА» [10, с. 29]. Подібні журналістські матеріали дають читачам можливість бути обізнаними та доходити власних висновків щодо доцільності освоєння космічних просторів: «Марсоход Curiosity обнаружил свидетельство того, что в далеком прошлом условия на Марсе были пригодны для поддержания жизни, подобно той, что существует на Земле...» [10, с. 29]. Як наслідок – реципієнт, зацікавлений отриманою інформацією, прагне доповнення та нових відкриттів, що й популяризує космічну галузь, зокрема марсознавство.

Автори статей пара наукового напряму пропонують реципієнтові задіяти власну уяву та засвоїти й доповнити всі можливі гіпотези, що висуваються на сторінках ЗМІ (як науковцями, так і допитливими особами, очевидцями чи учасниками нестандартних подій). Їх мета – змусити читацьку аудиторію бути готовою до того, що відносно чіткі наразі кордони між наукою та паранаукою невдовзі можуть бути стертими (оскільки в історії людської цивілізації вже траплялися подібні випадки, як-то звинувачення Галілео Галілея в єресі через його модель Сонячної системи). Прикладом матеріалів, що становлять паранауковий напрям, може бути публікація у № 9 видання «Инопланетянин» за 2012 р. під назвою «НЛО-база на Марсе»: « Мы, на Земле, – уверяет Павел Матвеевич, – эти марсианские аппараты и видим, и называем их НЛО. Не могут «тарелки» прилетать к нам издалека. Марс – самое подходящее место для дислокации». Такий матеріал не є науково обґрунтованим, а засновується лише на інтерв'ю очевидця: «– Откуда вы это все знаете? – История, – говорит Павел Матвеевич, – давняя. Может, когда-нибудь и расскажу. Еще не настало время. – Ну, а если хоть коротко, несколькими словами. – Если коротко, продолжает Павел Матвеевич, – в начале 80-х, когда служил в армии, меня похитили... – Инопланетяне? – Да, марсиане» [11, с. 3]. Друковані матеріали паранаукового напряму мають загалом однакове наповнення (позаземний розум, що спілкується або планує спілкуватися з людством), однак різну форму – це можуть бути листи, інтерв'ю, аналітичні статті тощо. Подібні публікації трапляються в дешевих (вартість не перевищує 5 гривень за один номер) виданнях на зразок «Инопланетянин», «Интересная газета», «Невероятно, но факт», «Тайная доктрина», «Ступени» та ін.

Досліджуючи тематичні напрями матеріалів в межах марсознавста як складової частини комічної галузі, варто зауважити й те, що в публікаціях ці тематики синтезуються, тобто в одній статті можуть бути представлені кілька з них: наприклад, науково-технічний та економічний тематичні напрями; соціальний та пізнавальний; соціальний, пізнавальний та економічний тощо. Варіативність їх поєднання не обмежена, як і кількість напрямів в одному друкованому повідомленні. Такий синтез позитивно впливає на зацікавленість читацької аудиторії, адже читач отримує максимум різнотематичної інформації при мінімальному обсязі публікації.

Виразним прикладом такого синтезу є стаття під назвою «Марс: куда исчезает вода?» в щотижневику «Тайны XX века» (№ 42 за 2015 р.) [12, с. 3]. У ній поєднано соціальний, науково-технічний, паранауковий і пізнавальний тематичні напрями. Автор пропонує читачеві історичний екскурс у дослідження життя на Марсі: «Кто-то сумел разглядеть в телескоп растительность на Красной планете. А российский (затем советский) астроном Гавриил Тихов был уверен, что цвет растительности на поверхности Марса – синий. Это – исследования весьма уважаемых и серьезных ученых, что уж говорить о беллетристах!» [12, с. 3]. Наведені рядки цілком відповідають паранауковому напряму, однак це жодним чином не виключає наявності в тексті елементів науково-технічної тематики: «Соли, которые находятся в горных породах Красной планеты, всю зиму впитывают в себя молекулы воды, имеющиеся в атмосфере. Летом, когда температура повышается до минус 10 градусов, "рассол" оттаивает и стекает по горным склонам, оставляя за собой темные полосы шириной около пяти метров» [12, с. 3]. Наявність у публікації

елементів соціального тематичного різновиду, метою якого є залучити максимум читачів та сформувати єдину думку, підтверджується такими рядками: «Кислород, азот, углекислый газ – все это можно добывать прямо на Марсе. А значит, колонизация Красной планеты будет легче, чем предполагалось» [12, с. 3]. Чітке формулювання цього переконання дає читачеві надію на можливість дочекатись колонізації, а може, й бути залученим до неї. Пізнавальні елементи, що втамовують допитливість реципієнта, трапляються в тексті доволі часто, наприклад: «...в нескольких местах приборы зафиксировали отражение радиоволн, как от жидкого водоема. Возможно, на Марсе существует аналог нашего подледного озера “Восток”» [12, с. 3].

І кожен тематичний напрям, і синтез напрямів визначають аудиторію як видання, так і окремо взятих матеріалів. Синтез має вплив на аудиторію, оскільки задовольняє більшу кількість тематично зорієнтованих читачів.

Висновки. Під час аналізу тематичних напрямів репрезентації космічної галузі, зокрема марсознавства, на сторінках друкованих та інтернет-видань у сучасному українському медіапросторі було виконано низку поставлених завдань. Спираючись на наукові дослідження, присвячені тематиці в екологічній журналістиці, було розроблено парадигму тематичних різновидів для публікацій про космічну галузь (на прикладі марсознавства). До визначених ученими напрямів (соціального, пізнавального, морально-етичного, економічного та напряму безпеки) додано ще два, притаманних власне космічній галузі: науково-технічний та паранауковий. У межах дослідження виявлена тенденція до їх синтезу, що, безумовно, розширює коло читацької аудиторії. Під час виокремлення тематичних напрямів особливу увагу було приділено завданням, які виконує кожен із них. Аналіз засвідчив, що кожному різновиду притаманна специфічна мета, що визначає необхідність публікації матеріалів, присвячених космічній галузі, зокрема марсознавству. Вони, своєю чергою, відповідають тематичним напрямам самих видань, що зорієнтовує читача в потоці інформації. Через такий підхід (формування тематичного напряму не лише публікації, але й усього видання в паранауковому або науковому дискурсі) створюється враження, що читачі не беруть до уваги гіпотези в паранаукових повідомленнях. Дослідження тематичних напрямів у друкованих ЗМІ, присвячених космічній галузі, зокрема марсознавству, має науково-практичне значення, оскільки наразі видання припускаються численних помилок у редакційній політиці, зокрема не дотримуються балансу під час підбору матеріалів, втрачаючи через це власну аудиторію.

Подяки. Хочу висловити подяку Харківському національному університету імені В. Н. Каразіна, що надав змогу розробляти суспільно значущу тему та допомагав на всіх етапах дослідження. Також щиро вдячна науковому керівникові професору Хавкіній Любові Марківні за наукову редакцію цієї статті, а доценту кафедри журналістики Нечаєвій Наталі Володимирівні, за надання допомоги в перекладі англомовних текстів.

Список джерел

1. Иванов В. Ф. Аспекты массовой коммуникации : монография. Ч. IV : Информационное общество / В. Ф. Иванов. – К. : ЦВП, 2010. – 425 с.
2. Иванов В. Ф. Аспекты массовой коммуникации : монография. Ч. V : Глобализация / В. Ф. Иванов. – К. : ЦВП, 2010. – 119 с.
3. Прохоров Е. П. Введение в теорию журналистики : учебник для студентов вузов / Е. П. Прохоров. – М. : Аспект Пресс, 2011. – 351 с.
4. Різун В. В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві : навч. посіб. / В. В. Різун, Т. В. Скотникова. – К. : КНУ імені Тараса Шевченка, 2005. – 97 с.
5. Сизова Л. В. Экологическая проблематика в российской печати / Л. В. Сизова // Проблематика периодической печати : учебное пособие / под ред. Г. С. Вычуба и Т. И. Фроловой. – М. : ИМПЭ им. А. С. Грибоедова, 2008. – С. 29–38.
6. Pop Culture Mars [Електронний ресурс] // NASA. – Режим доступу: http://mars.nasa.gov/allaboutmars/mystique/. – Дата доступу: 10.10.2015.
7. Вселенная. Пространство. Время : международный научно-популярный журнал по астрономии и космонавтике. – 2012. – № 8 (98).
8. Вселенная. Пространство. Время : международный научно-популярный журнал по астрономии и космонавтике. – 2013. – № 2–3.
9. Вселенная. Пространство. Время : международный научно-популярный журнал по астрономии и космонавтике. – 2005. – № 2 (09).
10. Открытия и гипотезы : научно-популярное издание. – 2013. – № 4.
11. Инопланетянин : всеукраинский познавательный еженедельник. – 2012. – № 9 (419).
12. Тайны XX века : еженедельник. – 2015. – № 42.

Sources and literature

1. Ivanov V. F. Aspekty massovoj kommunikacii : monografija. Ch. IV : Informacionnoe obshhestvo / V. F. Ivanov. – K. : CVP, 2010. – 425 s.
2. Ivanov V. F. Aspekty massovoj kommunikacii : monografija. Ch. V : Globalizacija / V. F. Ivanov. – K. : CVP, 2010. – 119 s.
3. Prohorov E. P. Vvedenie v teoriju zhurnalistiki : uchebnik dlja studentov vuzov / E. P. Prohorov. – M. : Aspekt Press, 2011. – 351 s.
4. Rizun V. V. Metody naukovykh doslidzhen u zhurnalistykoznavstvi : navchalnyi posibnyk / V. V. Rizun, T. V. Skotnykova. – K. : KNU imeni Tarasa Shevchenka, 2005. – 97 s.
5. Sizova L. V. Jekologicheskaja problematika v rossijskoj pechati / L. V. Sizova // Problematika periodicheskoj pechati : uchebnoe posobie / pod red. G.

S. Vychuba i T. I. Frolovoj. – M. : IMPJe im. A. S. Griboedova, 2008. – S. 29–38.

6.Pop Culture Mars [Elektronnyi resurs] // NASA. – Rezhym dostupu: http://mars.nasa.gov/allaboutmars/mystique/. – Data dostupu: 10.10.2015.

7.Vselennaja. Prostranstvo. Vremja : mezhdunarodnyj nauchno-populjarnyj zhurnal po astronomii i kosmonavtike. – 2012. – № 8 (98).

8.Vselennaja. Prostranstvo. Vremja : mezhdunarodnyj nauchno-populjarnyj zhurnal po astronomii i kosmonavtike. – 2013. – № 2–3.

9.Vselennaja. Prostranstvo. Vremja : mezhdunarodnyj nauchno-populjarnyj zhurnal po astronomii i kosmonavtike. – 2005. – № 2 (09).

10.Otkrytija i gipotezy : nauchno-populjarnoe izdanie. – 2013. – № 4.

11.Inoplanetjanin : vseukrainskij poznavatel'nyj

Копылова Л. А.

Тематические направления публикаций об освоении Марса в современном медиапространстве

РЕФЕРАТ. В статье выделены основные тематические направления текстов печатных СМИ, посвященных космической отрасли, в частности исследованию Марса. Также сравниваются функции материалов, посвященных планете, в научном и паранаучном дискурсах. В следствие такого анализа определяется набор инструментов для поддержания в читательской аудитории интереса к ним в зависимости от тематического направления. В исследовании используются как эмпирическая база публикации в печатных средствах массовой информации Украины, а также материалы сайта NASA как официального источника информации. Изучение тематических направлений и функций печатных материалов, посвященных космической сфере на примере марсоведения, имеет теоретико-практическое значение для популяризации космической деятельности как учеными, так и журналистами-практиками.

Ключевые слова: тематическое направление, функции, печатные СМИ, космическая отрасль, научный дискурс, паранаучный дискурс.